

На основу чл. 28. Закона о уџбеницима и другим наставним средствима ("Сл. Гласник РС", бр. 29/93 и 62/06), чл. 9. Закона о издавању публикација ("Сл. Гласник РС", бр. 37/91, 53/93, 48/94, 135/04 и 101/05) и чл. 154. Статута Шумарског факултета, Наставно-научно веће Факултета на седници одржаној 26.03.2008. године, донело је

ПРАВИЛНИК О УЏБЕНИЦИМА

1. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим Правилником утврђују се врсте уџбеника и наставне литературе на Шумарском факултету (у даљем тексту: Факултет), стандарди квалитета и поступци за обезбеђење квалитета уџбеника, њихово праћење и оцењивање током употребе, са циљем да се студентима Факултета обезбеде што квалитетнији уџбеници и друга наставна литература.

Обезбеђење квалитета уџбеника је део стратегије Факултета за побољшања наставе и процеса образовања на Факултету.

Члан 2.

Уџбеник и друга наставна литература у погледу квалитета, садржаја и обима мора у потпуности да одговара циљевима студијског програма и програму предмета на који се односи.

2. УЏБЕНИЦИ И ДРУГА НАСТАВНА ЛИТЕРАТУРА

Концепција уџбеника

Члан 3.

Уџбеник се заснива на научно-стручним, дидактичко-методичким, педагошким, језичким, графичко-техничким и другим захтевима.

Студијским програмом утврђује се општа концепција, научно-наставне основе и други захтеви из става 1. овог члана, које уџбеник треба да испуни.

Посебна концепција може да се утврди за поједине наставне области или предмете, на основу и у границама опште концепције.

Концепцију уџбеника утврђује Наставно-научно веће Факултета на предлог наставника који изводе наставу из уже научне области и одговарајуће Катедре.

План уџбеника Факултета

Члан 4.

План уџбеника Факултета садржи:

1. врсту и број потребних уџбеника за остваривање студијског програма,
2. општу концепцију уџбеника односно наставно-научне и стручне основе и друге захтеве које уџбеник треба да испуни, из члана 3. ст. 1. и 2. овог Правилника,
3. посебну концепцију уџбеника за поједине наставне предмете или области у складу са одредбом члана 3. став 3. овог Правилника.

План уџбеника Факултета за школску годину утврђује Наставно-научно веће Факултета, на основу предлога Комисије за издавачку делатност.

Наставно-научно веће Факултета у обавези је да приликом утврђивања врсте и броја потребних уџбеника, предвиди за сваки предмет најмање по један основни уџбеник усклађен са програмом предмета.

Врсте уџбеника и друге наставне литературе

Члан 5.

За потребе образовно-стручног, односно образовног рада Факултет је дужан да обезбеди студентима одговарајућу наставну литературу и помоћни наставни материјал за сваки предмет студијског програма пре почетка наставе.

Наставна литература јесте основно и обавезно наставно средство које студенти Факултета користе у савлађивању предмета студијског програма у смислу става 1. овог члана и обухвата:

1. **Предметни уџбеник** - књига која је основно наставно средство чији је садржај одређен тематским јединицама наставног предмета одговарајућег студијског програма и планом уџбеника.
2. **Помоћни уџбеник** – који обухвата део градива предвиђеног програмом предмета.
3. **Наставну литературу осим уџбеника чине и:** приручници, практикуми за вежбе, збирке задатака, скрипта, скуп референтних текстова и студије као и друга стручна литература.

- **Практикум** – обухвата градиво из практичне наставе, а према наставним јединицама одговарајућег предмета;

- **Збирка задатака** – питања – у коме се налази текст питања са тачним одговорима за проверу знања, ако исти нису штампани у основном уџбенику;

- **Ауторизована скрипта** – обухватају текст предавања, умножен или у електронској форми, а које се користе за учење и припрему испита за оне предмете за које не постоје одговарајући основни уџбеници.

На Факултету се користе и друге стручне и научне публикације, с тим што не представљају обавезне материјале за учење, као што су:

- а) **монографије** – обухватају једну тему која се третира са свих аспеката;
- б) **зборници радова** – издања националног и међународног значаја у коме се објављују научни и стручни радови наставника, сарадника и студената;
- в) **брошуре;**
- г) **остали материјали.**

Поред наставне литературе може се користити и **помоћни наставни материјал** као што су: речници, таблице, случајеви из праксе, примери, мултимедијални материјали, радне свеске и други садржаји којима се доприноси лакшем савладавању садржаја предмета.

Члан 6.

Врсту и број потребних уџбеника, на предлог Катедре и Већа одсека, утврђује Наставно-научно веће Факултета.

Врста уџбеника потребних за реализацију одређеног наставног предмета дефинише се студијским програмом и програмом предмета.

Члан 7.

Одобрење за коришћење литературе у наставном процесу, на предлог Катедре, доноси Наставно-научно веће Факултета.

Сматра се да је сва литература усвојена студијским програмом одобрена за коришћење у наставном процесу. Ако се у анкети студената потврди да за предложени уџбеник студенти имају примедбу, коришћење таквог уџбеника у наставном процесу преиспитаће Наставно-научно веће Факултета на предлог Катедре или Комисије за обезбеђење квалитета.

Члан 8.

Сваки предмет из студијских програма основних и дипломских академских студија обавезно треба да је покривен литературом на српском језику.

За предмете на дипломским-мастер и докторским студијама може да се користи и литература на страном језику, као и објављени чланци у часописима.

За све предмете из студијских програма бар један примерак уџбеника која се користи у наставном процесу треба да поседује Библиотека Факултета.

Члан 9.

Наставно-научно веће Факултета може одобрити употребу већ постојећег високошколског уџбеника, односно превод постојећег уџбеника на страном језику.

Члан 10.

Уџбеници и друга наставна литература утврђени чланом 5. овог Правилника, објављују се у папирној и/или електронској форми, ЦД, ДВД и сл.

3. СТАНДАРДИ КВАЛИТЕТА ПРЕДМЕТНОГ УЏБЕНИКА

Члан 11.

Предметни уџбеник јесте уџбеник одобрен од стране Наставно-научног већа Факултета.

Минимум стандарда квалитета предметног уџбеника утврђује се у погледу садржаја, структуре, стила и обима.

Садржај предметног уџбеника одговара циљевима реализације студијског програма и програма предмета за чије савлађивање се користи.

Предметни уџбеник треба да буде конципиран тако да прати достигнућа науке у области шумарских наука.

За сваки рукопис уџбеника потребна је стручна оцена – рецензија, коју раде најмање два рецензента одређена одлуком Наставно-научног већа Факултета, а по предлогу Катедре.

Структура уџбеника

Члан 12.

Уџбеници треба да испуњавају одређене стандарде структуре, и то:

1. Свако поглавље, поред основног текста, може да садржи и: циљ поглавља или шта ће студент сазнати у њему или како ће проучавање поглавља допринети увећавању знања и способности студента; резиме поглавља; питања за проверу знања или дискусију; примере, вежбе, илустрације, случајеве из праксе на почетку поглавља и/или крају поглавља и/или интегрисан у текст поглавља.

Напомене (у фуснотама или енднотама), литература и референце, приказују се на један од три начина:

- Референце у фуснотама на свакој страни уз обавезну библиографију на крају поглавља или на крају уџбеника,
  - Референце у енднотама на крају поглавља уз необавезну библиографију на крају уџбеника,
  - Референце у заградама интегрисане у текст уз обавезну литературу у енднотама и необавезну библиографију на крају уџбеника.
2. Уџбеник, обавезно садржи: Предговор са циљевима, структуром и планом излагања у уџбенику као и библиографију.
Предговор са циљевима, структуром и планом излагања се налази на почетку предметног уџбеника, а библиографија се може налазити на крају предметног уџбеника, на крају сваког поглавља, односно на другом месту.
  3. Уџбеник треба да садржи и: Речник (дефинише главне појмове у уџбенику), индекс појмова, индекс имена, апендикс (ако има потребе).

Стил уџбеника

Члан 13.

Стил писања уџбеника мора бити јасан и разумљив студентима а препоручује се коришћење примера из праксе.

Наставна материја у уџбенику треба да буде изложена на начин који студент може лако разумети.

Уџбеник треба да буде логично структуриран. Делови, поглавља или друге целине морају бити заокружене и повезане, а њихов редослед мора бити логичан.

Уџбеник треба да буде писан академским, неутралним стилем излагања, а забрањено је коришћење дисквалификација, као и омаловажавања одређених друштвених група, раса, вера, пола или нација.

Обим уџбеника

Члан 14.

Обим предметног уџбеника треба да буде сразмерно усклађен са бројем ЕСПБ бодова предмета и другом наставном литературом која се користи за дати предмет.

Просечан обим уџбеника треба да буде до 8,5 страница текста по часу предавања.

Текст уџбеника чине, поред изложене материје, и сви наведени примери, илустрације, табеле, задаци и слике који су интегрисани у текст.

Укупни текст уџбеника подразумева, поред основног текста и: анализе примера, вежбе и задатке који нису интегрисани у текст, резиме, питања за проверу знања и референце на крају поглавља.

У укупни текст уџбеника не улазе: речник, индекс појмова и имена, као и библиографија.

Графички изглед рукописа уџбеника

Члан 15.

Аутори су дужни да рукопис уџбеника чији је издавач Факултет предају у електронском облику и у стандардизованом А4 формату.

- Фонт: Times New Roman 12
- Проред: 1
- Маргине: све по 2,5 cm

Остали параметри графичког дизајна дефинишу се са техничким уредником издавача. То се односи и на формате свих врста графичких приказа и прилога.

4. УПОТРЕБА, ПРАЋЕЊЕ И ОЦЕЊИВАЊЕ УЦБЕНИКА

Члан 16.

Факултет прати и контролише квалитет предметног уџбеника у погледу садржаја, структуре, стила и обима.

Контролу квалитета уџбеника врше рецензенти, Комисија за обезбеђење квалитета, Катедре, Већа одсека и Наставно-научно веће Факултета.

Члан 17.

Факултет врши периодично анкетирање студената у циљу утврђивања квалитета наставног материјала.

Резултате анкете редовно прати и анализира Комисија за обезбеђење квалитета.

Након сваке анкете Комисија из става 2. овог члана идентификују оне уџбенике и други наставни материјал који су од стране студената оцењени негативном оценом и наставницима на предметима на којима се они користе, као и Већу одсека упућује захтев у погледу унапређења њиховог квалитета или повлачења из употребе.

Кад утврди да уџбеник није подобан за даљу употребу у наставном процесу, Наставно-научно веће Факултета доноси одлуку о повлачењу уџбеника из употребе.

У случају из става 4. овог члана, Наставно-научно веће Факултета је дужно да, у складу са одредбама овог Правилника, обезбеди прибављање новог рукописа за уџбеник.

Члан 18.

Наставно-научно веће Факултета је дужно да прати, анализира и оцењује уџбенике који су у употреби са аспекта научно-стручног садржаја, њихове усклађености са најновијим достигнућима из области науке и струке, као и у погледу других захтева које уџбеник према општој и посебној концепцији треба да испуњава.

Наставници су дужни да прате, анализирају и оцењују уџбенике који су у употреби и своје образложене предлоге и мишљења доставе преко Већа одсека, Наставно-научном већу Факултета.

Наставно-научно веће Факултета је дужно да најкасније сваке пете године, а по потреби и раније, донесе одлуку о издавању допуњеног или прерађеног рукописа уџбеника.

5. ИЗДАВАЊЕ УЦБЕНИКА

Члан 19.

Факултет је дужан да уџбенике предвиђене Планом уџбеника и одобрене од Наставно-научног већа Факултета издаје у утврђеним роковима и потребном тиражу.

Издавање уџбеника Факултет врши на начин, под условима и по поступку утврђеном Правилником о издавачкој делатности.

6. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 20.

Почев од дана ступања на снагу овог Правилника нова и обновљена издања уџбеника морају поштовати прописне стандарде квалитета, а процес њихове израде и контроле квалитета мора пратити прописану процедуру.

Члан 21.

Измене и допуне овог Правилника врше се на начин и по поступку за његово доношење.

Члан 22.

Овај Правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања на огласној табли Факултета.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА

Проф. др Ратко Кадовић